

TRGOVSKI LIST

Licijska knjižnica,
Ljubljana

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo — Štev. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552.
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za inozemstvo D 90.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 25. februarja 1922.

ŠTEV. 24.

Izprememba zakona o davku na poslovni promet.

Z dnem 18. februarja je stopil v veljavo nov zakon o davku na poslovni promet, s katerim so spremeni slednji členi uredbe o davku na poslovni promet z dne 27. junija l. 1921, ki je bila objavljena v Uradnem listu z dne 19. septemb. 1921, št. 113: Po čl. 8 so oproščeni od plačevanja davka kmetovalci glede prometa svojih lastnih proizvodov vseh strok kmetijstva. Ta določba se je dopolnila v toliko, da so oproščene tudi kmetijske zadruge glede prometa svojih lastnih pridelkov vseh strok kmetijstva, kmetijskih strojev, orodja in opreme, ako ne delajo z dobičkom in ako vršijo tak promet izključno s svojimi člani.

14. točka 8. člena je dopolnjena v toliko, da je razen prometa na podstavu prehrane delojemalcev v obliki plače in na podstavu njih zalaganja s potrebščinami, ki se proizvajajo v podjetju, kjer so zaposleni, od davka oproščen tudi ves prehranjevalni promet uradniških, dijaških, delavskih in ljudskih menz.

Za trgovce in obrtnike je posebno važna izprememba 1. in 2. odstavka 10. čl., po kateri imajo voditi knjigo o izvršenem prometu samo družbe, ki so dolžne javno polagati račune, družbe z omejeno zavezo in vse one trgovine in podjetja, katerih lanskoletni promet presega 360.000 dinarjev ali 1.440.000 kron.

Vsi ostali davkoplačevalci se bodo pavšalno obdačili na ta način, da bo vsak predložil na podlagi splošnega poziva v določenem roku posebno predpisano davčno prijavo, odnosno z odobritvijo finančnega ministra redno prijavo, na podlagi katere se mu bo lanskoletni promet ocenil kot davčna podlaga za tekoče leto. Cenitev letnega prometa bodo izvršili pristojni davčni odbori na podlagi predložene prijave. Proti oceni imajo državni zastopniki v zmislu določb čl. 15 pravico pritožbe.

V slučaju, da davkoplačevalec vrši promet samo gotov čas (sezono) v letu, se mu bo cenil letni promet sorazmerno s prometom v času, ko ga je vršil. Za nove tvrdke, ki se tekom davčnega leta prijavijo, bo ugotovila začasno davčno podlogo za prometni davek davčna oblast do definitivne odločitve od strani davčne komisije.

Za zadnje tromesečje l. 1921 se bodo obdavčili z davkom na poslovni promet oni davkoplačevalci, ki so po novem zakonu pavšalirani, sorazmerno na podlagi obdavčenja za leto 1922.

Davkoplačevalcem, ki v predpisanim roku na podlagi javnega poziva ne predložijo davčne prijave, bodo ocenile letni promet pristojne davčne komisije po lastnem preudarku in podatkih dotični davkoplačevalci izgubljajo pravico pritožbe.

Davek na poslovni promet se plačuje v višini 1% od ugotovljenega letnega prometa.

Konečno je omeniti tudi še izpremembo 2. odstavka 7. čl. prejšnje uredbe, ki določa po novem besedilu, da jamči, ako se proda kako podjetje, kupec solidarno s svojim prednikom za davek na poslovni promet za to prodajo, kakor tudi za davek na

prednikov celokupni prejšnji promet, za katerega ta davek ni bil plačan, vendar je davčna oblast dolžna, da da na prošnjo interesentov tudi pred prodajo točne podatke o dolžnem davčnem znesku prodajalca.

Nabirajte pri vsaki priliki za
„TRGOVSKI DOM“!
Prispevke sprejema:
„Trgovski dom, Ljubljana.“

Izprememba pravilnika o davku na poslovni promet.

Obenem z izpremenjenim zakonom je izšel tudi nov pravilnik za izvrševanje zakona na poslovni promet, ki je datiran z dne 31. januarja t. l. Po tem pravilniku ostanejo člani 1—5 starega pravilnika, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 113/21 neizpremenjeni. Besedilo 6. čl. se izpremeni v toliko, da je davčna stopnja določena z enim odstotkom od plačane svote odločno v denarju izražene vrednosti prejete odškodnine, t. j. davčne podlage.

2. odstavek 6. čl., po katerem so bili dozdej krošnjari, cestni prodajalci, izvoščeki in postreščeki pavšalno obdavčeni, odpade.

Po 6. odstavku čl. 6 se prevalitev prometnega davka ne sme vršiti s posebnim zaračunavanjem kupcu poleg odškodnine, marveč mora biti davek kalkuliran v odškodnini, odnosno prodajni ceni.

Predpogoj za oproščenje poljedelskih zadrug je, da ne delajo z namenom dobička, odnosno da je njih dobiček usmerjen le na to, da se proizvodi, odnosno drugi zgoraj naštetih predmeti nabavljajo in prodajajo pod čim najugodnejšimi pogoji in čim najceneje ter da jih prodajajo izključno svojim članom. V prometu z ostalimi predmeti pa so brez ozira na kupca, kakor tudi ako prodajajo nečlanom brez ozira na predmet, podvržene plačevanju davka v zmislu zakona. Ker pa se ustanavljajo dandanes kmetijske zadruge z različnimi nameni in v razne svrhe, morajo davčne oblasti z oklicom pozvati vse kmetijske zadruge, o katerih smatrajo, da spadajo pod oproščenje v zmislu zakona, da predložijo pristojni davčni oblasti svoja pravila in obrazložijo vrste prometa, katerega izvršujejo izključno s svojimi člani, in za katere imajo v zmislu zakona pravico na osvoboditve. Davčne oblasti imajo predložiti take prošnje drugi inštanca v odločitev. V eventualnih spornih in principelnih vprašanjih pa imajo delegacije finančnega ministrstva predložiti prošnje za oproščenje s svojim poročilom generalni direkciji neposrednih davkov v konečno odločitev.

Člen 10 je popolnoma predrugačen in se glasi v novem pravilniku: Davek na poslovni promet se plačuje v glavnem na dva načina in sicer: 1. po knjigi opravljenega prometa, odnosno prijavi, ki se izpolni in predloži na podlagi te knjige; 2. pavšalno na podlagi prijave, v kateri se prijavijo vsi podatki, ki so potrebni za cenitev in ugotovitev davčne osnove in odmero pavšala.

Vsi davkoplačevalci, ki so po zakonu dolžni voditi knjigo opravljenega prometa, si imajo po svojem razumevanju in potrebi sestaviti knjige za svoje poslovanje, v kateri bodo dnevno beležili celokupni promet, ki je izvršen za gotovino in na kredit.

(Dalje prih.)

Moratorij za plačila v inozemstvo.

Vprašanje moratorija je postalo aktualno. Ta institucija, koja utegne uničiti še ono malo kredita in ugleda, kojega uživa naša država v inozemstvu, se bo, kakor se je bati, ne glede na ponovne energične proteste vsega našega solidnega in legitimnega trgovstva vendar uvedla. Premalo se je pisalo o tem vprašanju po našem časopisju, da bi zamogli zadobiti tudi neposvečeni krogi vsaj približno sliko o težkih posledicah, koje bodo imele te izvanredne mere za naše gospodarstvo v splošnem. V naslednjem podamo tekst zakona o moratoriju ali zakona o odlaganju povojnih trgovskih plačil, kojega je predložila vlada Nar. skupščini. Kakor vidimo, imenuje vlada ta svoj predlog zakon o odlaganju. — Brezdvomno je, da ogroža vsak vladni ukrep, ki daje dolžnikom tudi samo priliko, da smejo proti volji upnikov odložiti svoje dolžnosti napram inozemstvu, najvažnejše gospodarske interese države, in naj se ta ukrep že imenuje moratorij ali kako drugače.

Kdo se sme poslužiti tega zakona. Čl. I. Trgovci, industriji in obrtniki, ki imajo v državi ali v inozemstvu dolgove v švicarskih ali francoskih frankih, v livr sterlingah, v dolarjih, v holandskih goldinarjih ali lirah, v čehoslovaških kronah, kakor tudi v vseh valutah, koje stojijo bolje kakor naš narodni denar, se smejo počenši z dnem, ko stopi ta zakon v veljavo, obrniti na pristojno zbornico svojega mesta s predlogom, da se ta plačila odložijo za dve leti. Predpisi tega zakona veljajo samo za trgovce, ki so zadostili davčnim obveznostim in imajo protokolirano tvrdko. Trgovci izven zborničnega sedeža predložijo svoje prošnje lokalnemu trgovsk. gremiju, ki jo vpošlje s svojo izjavo pristojni trgovski zbornici.

Vlaganje prošnje za moratorij. Člen III. Kdor se želi poslužiti določil tega zakona, je dolžan tekom 15 dni od dneva, ko bo objavljen, predložiti trgovski zbornici prošnjo s sledečimi prilogami: 1. Obširen in jasen računski in ekonomski pregled splošnega stanja svojega obrata, s katerim se mora potrditi, da je prosilec razumno vodi trgovinske posle in da je samo vsled velikega porasta cen tujih valut primoran zahtevati odložitev svojih izplačil. 2. Imena vseh svojih upnikov, tu in v inozemstvu z označbo svot in valute koje dolguje, kakor tudi roke plačil vsake posamezne obveznosti. 3. Predmet blaga, ki se nahaja v obratu. 4. Spisek nepremičnin z označbo njih približne vrednosti in na njih se nahajajočih bremen. 5. Izjava, da bo deponiral pri upravi fondov na račun svojih dolgov: Din 150 za 1 dolžen angleški funt, Din 260 za 100 frankov dolga, Din 150 za 100 italijanskih lir dolga, Din 675 za 100 švicarskih frankov, Din 60 za 100 čehoslo-

vaških kron, Din 500 za 100 španskih pezet, Din 37 za 1 Dolar, Din. 12.50 za 1 holandski goldinar dolga. 6. Spisek pri banki ali pri upnikih deponiranih dinarjev, koje bo prenesel na upravo fondov na račun oseb ali zavodov, ki so izstavili garancijska pisma za dolgove v dinarjih in avstrijskih kronah, levih in rumunskih lejih, po dnevnem kursu, ako poleg zdrave valute dolguje tudi v tej valuti.

Odbori pri zbornicah. Pristojna zbornica sestavi odbor 5 oseb, iz članov zbornice in uglednih trgovcev, industrialcev ali obrtnikov. Ta odbor bo temeljito proučil predložene vloge, in ako bo potrebno, bo sam ugotovil ali so stanje in dokazi točno navedeni. Ako smatra odbor, da so prosilceve navedbe točne, vpošlje zadevo trgovinskemu odnosno prvostopnemu sodišču. Ako sodišče ugotovi, da so dani zakonski pogoji za odlog, se morajo odložene obveznosti plačati v 4 enakih obrokih, od kojih zapade prvi po 9 mesecih, drugi po 15, tretji po 20, a četrti po 24 mesecih, računajoč od dneva prošnje za odlog.

Postopanje pri sodišču. Člen V. Ako smatra trgovinsko sodišče, da niso mnenje in razlogi trgovske zbornice glasom predloženih prilog in dokumentov zadostni, povabi tri strokovnjake, od katerih mora biti eden strokovnjak za knjigovodstvo, drugi pa iz stroke, koji pripada trgovec ter jih zasliši o prosilčevem predlogu. Za strokovnjake veljajo predpisi civilno pravnega reda. Odbor s strokovnjaki ima pravico, da vpregleda v trgovčeve posle, knjige in dokumente. Člen VI. Sodišče odobri ali odkloni odlok plačila s sklepom, proti kateremu je dovoljena pritožba na kasacijsko sodišče, ako so se s sklepom kršili materialno ali procesno pravni predpisi.

Način plačevanja. Čl. VII. Ako sodišče odobri odlog plačila, napravi istočasno obračun in naroči prosilecu, da v teku 15 dni deponira pri upravi fondov plačilo onih obveznosti, ki so zapadle, tudi mu naloži, da napravi isto za vse obveznosti, ki niso še zapadle in to nadalje 5 dni pred dogovorjenim rokom glede vsake obveznosti. Istočasno se naznani upravi fondov vse plačilne roke dotičnega dolžnika in koliko mora deponirati v dinar. za vsako obveznost. Čl. VIII. Tudi dolgovi iz odprtih računov se morajo plačati v naprej določenih obrokih. Rok plačila takšnih dolgov se ugotovi na ta način, da se smatra, da zapadejo oni dolgovi iz odprtih računov, kojih fakture so datirane pred razglašenjem tega zakona, z dnevi razglašenja tega zakona. Deponiranje za take dolgove se izvrši v treh obrokih, tako da se mora položiti 1/3 takoj, druga tretjina po 3 mesecih, tretja po 6 mesecih. Za ostale dolgove iz odprtih računov, kojih rok ni določen sporazumno med upnikom in dolžnikom, se smatra, da je rok zapadel po 4 mesecih od datuma fakture in vložitev ter je ves dolg plačati v roku sorazmerno s predpisi gornjega člena. Člen IX. Od trenutka, ko je vložil trgovec pri sodišču prošnjo za odlog povojnih izplačil, se ne sme brez dovoljenja sodišča zadolžiti, tudi ne dobi upnik iz njegovega premičnega in nepremičnega premoženja niti garancije niti povrnitve. V slučaju, da odobri sodnija zadolženje, se mora pre-

Spremembe zakona družb z o. z. na Češkem. Češki justični minister je otvoril pri trgovski zbornici in pri drugih interesiranih krogih anketo, ki se bavi z vprašanjem, ali naj se tudi na Češkem po primeru Avstrije spremenijo zneski določeni v zakonu za družbe z omejeno zavezo iz leta 1916.

Gospodarski položaj v Rusiji. V letu 1920 je pacia produkcija platine v Rusiji na 50 od sto, zlata in nafte na 33 od sto; železa na 12; papirja na 15; barv na 20 od sto predvojnje produkcije. Med tem, ko produkcija tako pada, se večja tiskanje papirnatega denarja in so se v preteklem letu ustanovile tri nove tiskarne za denar, in to v Permi, Moskvi in Poltavi. Dne 1. januarja preteklega leta je bilo v prometu 1.168.598 milijonov papirnatih rubljev. Na Ruskem so cene najrazličnejše, med tem ko se plača v Turkestanu za kg riža 300 rublje, stane v Petrogradu 18.000 rubljev.

Trošarinski predpisi. Delegacija ministrstva financ je izdala 2. zvezek trošarinskih predpisov, ki obsega prvi del začasnega zakona o državni trošarini, taksah in pristojbinah z dne 27. junija 1921 ter popravke in dopolnitve k zakonu o državni trošarini in trošarinskem pravilniku. Ti popravki in dopolnitve, ki so izšli na podstavi omenjenega začasnega zakona o državni trošarini z veljavnostjo izza dne 1. septembra i. 1921, so natisnjeni deloma na lepkih in deloma v ročni knjižici. Lepak je uporabljen za prilepljenje oziroma preplepljenje izmenjenih določil v knjižici »Trošarinski predpisi«, izdani od delegacije leta 1921, in za ročno izvršitev malenkastnih popravkov omenjene knjižice v smislu navodil, ki so označena na lepkih samih. En izvod te knjižice z lepaki vred stane 7.50 Din. Načočila in denar prejema izključno le gospodarski urad delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Če se pošlje denar po pošti, naj se pošlje s pošto nakaznico. Knjižica »Trošarinski predpisi 2. zvezek« z lepaki vred tvori s prvotno izdanimi trošarinskimi predpisi eno celoto. Nekaj izvodov »Trošarinskih predpisov« 1. zv.

je še naprodaj pri lukajšnjem gospodarskem uradu po 7.50 Din za izvod. Z drugim zvezkom skupno stanejo predpisi 15 dinarjev.

Tržna poročila.

Poljski pridelki.

Poljski pridelki. Sombor, dne 21. februarja. Povpraševanje po blagu zelo živahno. Dovozi mali. Cene naraščajo. Pšenica se plača po 1780—1800 K, koruza 1340—1350 za blago franko šlep, a za blago franko vagon 1380—1400 K, oves 1300—1320 K. Moka notira: št. 0 od 24 do 24.50 K, št. 2 od 23 do 23.50 K, krušna moka 22 do 22.50 kron, otrobi 980—1000 K.

Novi Sad, 22. februarja: Dovozi slabi. Tendanca čvrsta. Pšenica se trži po 1730—1760 K, ječmen 1235 do 1240 kron, koruza 1340 do 1360 K, oves 1240 do 1250 K, moka št. 0 po 24.30 do 24.50 K, št. 2 po 23.30 do 23.50 kron, krušna moka 21 do 22 K, otrobi 960 do 1000 K.

Borza.

Zagreb, devize: Berlin 149.50—153, Bukarešta 240, Milan 1600—1620, London izplač. 1415—1420, ček 1402.50 do 1410, Newyork 315—316.50, Pariz 2900—2930, Praga 577—582, Švica 6250 do 6325, Dunaj 5.08—5.15, Budimpešta 46.50—47; valute: dolarji 309—314, avstrijske krone 5.20—5.40, rublji 26—28, napoleoni 1150—1185, marke 150—155, leji 238. Jadranska banka 1125—1170. Ljubljanska kreditna banka 920—925. Ljublj. strojne tovarne 885. Trbov. premog. družba 1050—1100.

Beograd, valute: dolarji 77.50, marke 38, leji 61, levi 52, napoleoni 290; devize: London 350, Pariz 720, Zeneva 1540, Praga 144, Dunaj 1.27, Berlin 37, Milan 395, Budimpešta 11.70.

Praga. Curih 1207.50—1212.50, Milan 309—311, Beograd 70.50—71.50, marke 27.22 in pol — 28.02 in pol, dolarji 59—60, dinarji 67.50—68.50.

Curih. Berlin 2.41, Newyork 5.10, London 22.53, Pariz 46.70, Milan 25.70, Praga 9.15, Budimpešta 0.72, Zagreb 1.57, Varšava 0.14, Dunaj 0.10, avstrijske žigosane krone 0.09.

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd. **dobavlja** ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred Lkofijo 20. Glavna zal. pridakov NRK.

Parni mlatilni garnituri

dobavno franko vagon Maribor.

Parna mlatilnica znamke Th Buschhoff, zgrajena 1915 s samovlagalnikom, prav dobro ohranjena, 173 m svetlobne širine, premer bobna 600, osem udarjalnic, delazmožnost 150—200 kg na uro, I A zmlačeno, iztroseno in izčiščeno; zraven prevozna 13 16/21 HP lokomobila, zgrajena 1919, 8 atm., ter skoro nov vezalec slame.

Parna mlatilnica, prav dobro ohranjena, izdelek Heiming, zgrajena 1910, 165 m svetlobne širine, 500 mm premera, 7 udarjalnic, 100 do 150 kg delazmožnosti na uro, brez samovlagalca, zraven lokomobila Garreth Smith, zgrajena 1900, 7 atm., 10 m² kurilne ploščine. Jugoslov. importno in eksportno podjetje **ing. Rudolf Pečlin, Maribor, Trubarjeva ul. 4.** Tel. interurb. 82.

Vse vrste umetnih gnojil

ima vedno v zalogi po najnižji ceni

Anton Tonejc in drug, Maribor.

LOKOMOBILE

vseh jakosti, zajamčeno obrata sposobne, se takoj oddajo franko vagon Maribor. Stacionarna 10 13/18 HP Lanzova jaki tlak z nasičeno paro; stacionarna 26. HP z nasičeno paro, s stopnjato rešetko, izvlečnim cevnim kotlom, izdelek Badenia; skoro nova prevozna Wolfova vročeparna »Verbund« 165/200/225 HP, tipe NCFK, zgrajena 1919, z izvlečnim cevnim kotlom, z ravno rešetko 13 atm., 1 zamašnjak levo 2100×350, 1 zamašnjak desno 2500×350. Jugoslovansko importno in eksportno podjetje **ing. Rudolf Pečlin, Maribor, Trubarjeva ulica 4.** Tel. interurb. 82.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA

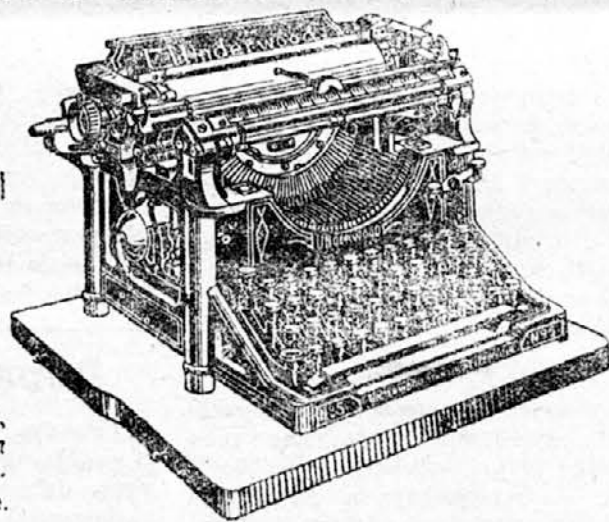
Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive stekle plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Jadranska banka — Beograd

Delniška glavica: Din 30,000.000.—. Rezerve: Din 15,000.000.—.

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Naslov za brzojave: **Jadranska.**

Afilirani zavod:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortland Street

New York City.

Edina razprodaja vseh vrst

specijalnega

mavca - gipsa

za celo kraljevino SHS.

Tvornic: Stanz, Kindberg, Semmering, Schottwien, Puchberg, Auseewiesen etc., nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič

veletrgovina mavca

Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.